

Někdo by řekl, že pastevci světu nic nedali...

Ženy kovaly meče a muži utkali na pastvu s dobyt看em. Tak by se možná dal charakterizovat život ve starém Skotsku před mnoha staletími. Možná to bylo i jinak. Muži zamykali doma ženy, aby nemohly posílat se sousedkami na jejich hlavu hromy a blesky a sami odcházeli na pastvu dobytka, aby jim jej někdo neukradl. Všechno to mohlo být ještě jinak. Ženy vařily a praly pro chášku dětiček, protože těch měly požehnaně (poznámka autora: nebyla v té době televize, nebyl elektrický proud, nevycházely noviny a knihy. Lidé se nudili a tak z nudy měli k sobě nějak blíž) a muži se starali o to, aby bylo co na talíř. Ne, že by se honili po lese za nějakou zvěř, bylo pro ně podstatně snazší si to zvíře nakrmit, vykrmit a vzít si od něj, co rodina potřebuje. Prostě, ať to bylo jakkoli, ženy byly doma a muži na pastvinách.

A protože muž je tvor hravý, často se nudící, neklepal ve Skotsku do špačků (dřevěný oboustranně zašpičatělý špalíček), ale svou pasteveckou holí tloukl do kamínků na cestě. Večer, když měl dobrou náladu zašel na žejdlík do místního hostince, kde se ostatním mužům-pastevcům chlubil, kolikrát jeden kamínek dokázal potlouci, kolik kamínků potloukl než došel s dobyt看em domů, atd. Prostě se chlubil, a protože muži jsou chlubitiví, předháněli se pastevci ve svých vzpomínkách na tlučení kamínků, až to přešlo (konečně jako u chlapů vždycky) v sázky. Chlapi, bez rozdílu věku se sázeli, kdo kamínek potluče nejdál, kdo nejméně "úderů" dojde ke svému stavení. Ti co měli svou pastvinu blízko svého domova všechny sázky vyhrávali, a tak ti nespokojení prohlásili, že to takhle dál nejde. Musí se s tím něco udělat. Bylo jasné, že všichni nemůžou se svým dobyt看em chodit na jednu pastvinu a odtud se vracet domů. Muži museli stanovit rozumný počet ran pro každou cestu každého pastevce. Rozumíte dobře, vznikl PAR jamky a protože těch pastevců bylo 18 vzniklo i 18 PARů. Mělo to však ještě pořád jednu nevýhodu. Každý byl mistrem jenom na své cestě domů. V hospodě vznikaly rozepře, že ten má na cestě rybník, ten potok, jiný les a další třeba vysoké vřesoviště. A ať si to někdo zkusí hrát přes vřesoviště, bažinu a rybník, když ten druhý to má po lukách z kopce dolů. A protože šlo o sázky, tedy o peníze, potažmo o nějakou tu odměnu v podobě pěnového moku, došli muži konečně ke shodě. Každý den se střídali na pastvinách. Osmnáct dnů putovali od pastviny k pastvině, kdy se mezitím zastavovali doma a po 18 dnech se konečně mohli chlubit, kolik potloukli kamínků a kolika ranami se dostali domů. Pochopitelně se opět našli nespokojenci. Jeden bydlel na kopci, druhý za zatáčkou, třetí mezi třemi duby a další zase někde jinde. Dohady byly tvrdé, neradostné, ale bylo třeba sjednat nápravu. Muži seděli dlouho v hospodě. Hádali se a diskutovali. Nápadů nebylo mnoho, až padnul jeden vcelku rozumný. Muži již nehráli každý den z pastviny domů, ale hezky z jedné pastviny na další a na další. Za 18 dnů obešli všechny pastviny a vrátili se konečně domů. Večer potom hezky hupky dupky do hospůdky, kde se konečně mohli dohadovat, jak to bylo s potloukáním kamínků. Do hospody jich však přišlo znatelně méně. A i ti dva co usedli ke stolu, aby se chlubili svými "hráčskými" úspěchy, nervózně pokukovali po hodinách a uspěchaně vyprávěli své zážitky. Druhý den nikdo nevyrazil na 18 denní túru, ale večer ze své pastviny každý z pastevců zahnal dobytek hezky domů. Cestou sice potloukli pár kamínků, ale nebylo možno se s dalšími měřit. Tak to šlo několik dnů a všichni chlapi se sice vrátili do hospůdky, ale nebylo o čem mluvit. Až jeden dostal spásný nápad. Na pastviny od chalup nebylo vidět a ženské přece nemohly vědět, jestli muži poctivě pasou dobytek, či chodí od pastviny k pastvině a potloukají kameny. Ten večer v hospodě bylo zase veselo. Muži se hájili, že dobytek se pase i bez nich a že jej nikdo neukradne, protože na pastvině vždy někdo je. Jak šla řeč a vývoj "pravidel", bylo veseleji a veseleji. Druhý den muži metali kameny z pastviny na pastvinu a v podvečer zmožení z toho neustálého tlučení a chození, vypili něco piva a vesele se bavili. Našli cestu jak si hrát a přitom pracovat. Opět se vytahovali a naparovali, jak to tlučení pěkně šlo od ruky. Až někdo z nich řekl, že nevěří výsledku jiného z nich. Nastal večer dohadování. Výsledkem bylo, že další den již nešel jeden hráč od pastviny k pastvině, ale šli hned dva hráči. Přesto nebylo divu, že večer plný chlubení zakončil jiný z nich, který řekl, že dva se vždycky dohodnou, že by měli chodit pohromadě tři. Utekl další den tlučení kamínků a večer zase někdo řekl, že se tři domluví. Nebylo nic divného, když další den šli už po pastvinách čtyři. Večer bylo zase mnoho veselých řečí i pochybností o hře, a tak někdo řekl, že by jich mělo chodit pět. Tu se zvedl jeden z nich a řekl, že by mohli chodit všichni, že musí chodit všichni. S tím ale nesouhlasili, protože by nemohli hrát, když někdo bude nemocný. A protože to byli muži rozumní, zvolili si mezi sebou dohlížitele, který dohlížel na to, aby se vždy hrálo tak, jak si večer řekli. Dohlížitel nechodil s každým, jen se toulal po pastvinách a nahlížel, jak ostatní hrají. Občas si také zahrál, a to zase nahlížel dodržování pravidel někdo jiný a protože bylo třeba každý den dodržovat stejná pravidla, bylo potřeba je sepsat, naučit se je a hrát podle nich. A tak vznikl golf...

Bez zvířat to nejde...

Někoho by určitě zajímalo, jak vznikly různé povrchy hřiště? Na začátku vtom nebyl žádný úmysl, ale vzniklo to nějak tak samo. Jak jsme se již zmínili, muži chodili pást dobytek, ale přitom si hráli hru, kterou dnes nazýváme golfem. Poté co si stanovili dráhy, tedy místa, kde hráli a určili místa prvního odpalu, měli tato místa jako přirozený bod, kde se měli sejít v dohodnutý čas. Znáte to i dnes, někdo je na startu o půl hodiny dříve, jiný přijde zase pro změnu až na poslední chvíli, a tak se stalo, že první odpaliště první jamky mělo nejlepší trávu, protože než se všichni muži sešli, dobytek ožral trávu a ta tedy nebyla divoká, vysoká, ale hezky nízká a hustá. Mužům se z tohoto místa dobře odpalovalo, ale horší to už bylo v hracím poli. Dobytek se rozptýlil po dráze a vykusoval jen to, co mu chutnalo, brzy z pastviny zmizely sladké listy podbělu, jetel a divoká vojtěška, co ale krávy odmítaly spásat, byla například kostřava, ostrá je řezala do jazyků a ani jim nepřišla jinak chutná, byla suchá a tuhá. Dráha jamky tedy nevypadala jako dnes, ale byla na ní místa, kde tráva byla nízká a místa, kde dorůstal zelený pažit i metrové výšky. Dobře na tom pastevcí byli na jamkovišti. Metání kamene holí ke kolíku a jeho zasažení dalo hodně práce, a tak zatím, co muži ztráceli trpělivost a tekly jim nervy, dobytek se v klidu pásal a čekal, až muži půjdou dál. Nebudu mluvit o době, kterou muži potřebovali k zasažení kolíku, ale doporučím vám - zkuste si to sami za pomoci klacku odpálit kamínek, který trefí kolík zatlučený do země. Ano, trvalo to dlouho a tak nebylo divu, že dobytek trávu dokázal spásat bezmála až ke kořínkům. A to tak, že jen co se objevila další stébla, hned je dobytek ukousl. Tak vznikla další plocha, která byla pro hru ideální, kamínek už nemusel létat vzduchem, ale mohl se hezky odvalovat po nízkém ožraném povrchu.

To vše co jsem až dosud napsal, ale platilo pouze na první jamce. Jamkoviště byla na všech drahách nízká, ale horší to bylo s odpališti. Dráha byla také různě ožraná, podle toho jak dlouhá jamka to byla. A tak nebylo divu, že muži večer, když usedli v místní hospůdce, dali hlavy dohromady a řekli si, že je nespravedlivé, aby jedno odpaliště bylo takové a jiné makové. Bylo nutné najít řešení. Nejdříve se domluvili na tom, že každý den půjdou z jiného odpaliště. Jak řekli, tak udělali. Odpaliště sice byla lepší, ale než odstartovali ze všech odpališť, ta ostatní během několika dnů opět silně zarostla, a tak ve své podstatě muži po osmnácti dnech přišli i o to jediné, skoro ideálně ožrané odpaliště.

Když po 18 dnech muži usedli ke stolu k pivečku, konečně tak jak to dělali každý den a dovyprávěli si své každodenní hrací úspěchy i neúspěchy, došlo opět k diskusi o kvalitě odpališť. Nebylo divu. První jamku, kde dříve všichni metali své kameny do velkých vzdáleností, tentokrát odehráli, no řekněme, že ne zrovna dobře. Diskusi vedli vážně a dlouho do noci. Nakonec našli nové řešení. Dobytek s nimi už nebude putovat od jamky k jamce, ale hezky se bude pást na dráze. Jak jsme již zmínili, bylo to 18 mužů, majitelů dobytka a pasáků. Každý, tedy na své dráze, nechal volně pást svůj dobytek a ten se staral o hratelnost hřiště.

K překvapení všech se však kvalita hřiště výrazně nezlepšila, dokonce by se dalo říct, že se zhoršila. Dobytek již nespásal kvalitně jamkoviště a příliš se nezabýval ani odpalištěm. Je však pravdou, že se trochu zlepšily dráhy. Zvířata požírala jen tu trávu, která byla snadno dostupná, tak sice na drahách vznikaly větší a větší plochy spasené trávy, ale jamkoviště s odpališti se od dráhy moc nelišily. O tom, že dohrávka ke kolíku nebyla nic snadného, vám už nemusíme nic psát. Stav se ještě zhoršil díky tomu, že tráva narostla. A tak, jak se to stává, večery v hospůdce přinášely sice mnoho myšlenek, ale řešení bylo v nedohlednu. Padaly návrhy, aby se vrátili k původnímu stavu, že tedy bude pěkné jen první odpaliště a všechna jamkoviště, ale s tím nesouhlasilo zbylých 17 mužů. Kdosi navrhl, že už s sebou ke hraní dobytek brát nebudou, ale vyvstal problém, nejenom, že tráva celkově přeroste, ale už se nebude doma na co vymlouvat, a i když ženy v té době zrovna nevládly, každá si dokázala toho svého přece jen ohlídat, aby se nikde moc nevlákal a raději se staral o obživu rodiny. Vždyť děti, z předešlých let, měli jako smetí. Nezbyvalo nic jiného než vymyslet něco zásadního. Trvalo to sice dlouho a dokonce to vypadalo, že muže jejich zábava opustí, protože jejich hra nebyla lepší a lepší, ale nebál bych se říci horší a horší. A právě v tuto chvíli golf jako fenomén poprvé zasáhl do obchodu, rozvoje podnikání a k vytváření nového.

Nebudu už psát, kde muži seděli, protože ženám se to přestávalo (to jejich vysedávání) líbit, ale seděli v hospodě, když jeden přišel s rozumným řešením. Vysvětlil, během večera svým přátelům, svůj záměr. Prohlásil, že ho nebaví chodit se svým zvířectvem z dráhy do dráhy, protože se nemůže soustředit na hru a volně nechat pást dobytek, teky nemůže, protože jeho část hřiště bude nehratelná. Co provádí volně pasoucí se dobytek, jste se už dozvěděli. Nabídl svým spoluhráčům toto následující

řešení. Na odpaliště přiváže jednu svoji kravku, která se nedostane dál, než pár metrů, bude tam spásat trávu každý den, a to by bylo, aby nebylo. Dvě kravičky stejným způsobem umístí na jamkoviště a jednu stračenu nechá volně chodit po dráze jamky. A aby na kravách nebylo vidět, že tři jsou na tom s přídělem potravy hůře a jedna se nažere dosyta, bude krávy postupně střídat. To se mužům líbilo. To nebyl špatný nápad. Problém byl jen vtom, že někdo měl krav více a druhý méně. Ten, co přišel s nápadem, však tyto připomínky odmítl. Ty nebyly k věci golfu, ale spíše majetkové povahy. Souhlasil však s připomínkou, že jedna kráva na celou dráhu jamky je málo. Možná bude stačit na jamku krátkou, ale na jamku dlouhou asi sotva. A tak došlo k podnikatelskému rozvoji. Muži se uradili, že potřebují více hlav dobytka. Ženy byly šťastné, že ten jejich už zase přemýšlí jako sedlák a chce toho druhého trumfnout. Začalo se nakupovat, jiní odchovávat, prostě stáda rostla a rostl i majetek 18 mužů.

Hřiště bylo měsíc od měsíce lepší a lepší. Jediné na co si muži stěžovali, nebyly výkaly zvířat, ty díky deštivému počasí velice rychle mizely a navíc kvalitně hnojily, byly hluboké stopy po zvířatech na jamkovišti. Nejdříve to řešili muži tak, že s sebou v pytlíku nosili trochu hlíny, kterou hluboké stopy zaspávali. A protože to nebyli žádní hlupáci, nosili v pytlíku raději namíchanou zeminu s kompostem, protože ta je lehčí než čistá hlína, a taky tráva jí rychleji prorůstala. Stopy se však na jamkovišti objevovaly stále. Problém přetrvával a stav jamkoviště se zhoršoval. Trávy ubývalo a stop spolu se zásypy hlíny přibývalo. Muži museli najít řešení. Opět se schylovalo k období, kdy golf přinesl další podnikatelský rozvoj.

Po dlouhé diskusi a rozpravě, přišel kdosi z mužů s jasným záměrem, že potřebují lehčí krávy. Původní návrh se nesetkal právě s pochopením, ale vyvolal u mužů úsměv. Lehčí krávy jsou blbost, ale jak se řeči ten večer vedly, došli pánové k závěru, že trávu nespásají pouze krávy, býci a volové, ale i ovce, kozy, mezci a další zvířátka. Toho večera vykročilo 18 mužů na dlouhou cestu, kdy na pastvinách přibývala zvířata a z kvalitního se povrch hřiště. Dokonce se začaly provádět experimenty i s malými králíky, kteří se nasazovali na jamkoviště, ale jejich výkon bohužel nevyhovoval potřebám mužů. Nutno však podotknout, že se králíků pastýři nezbavili, ale používali je ke konzumaci travin, které naškubali na problematických místech. Králíci v klidu své klece konzumovali veškerou donesenou travinu a vesele přibývali na váze, takže i u rodinného krbu vládla pohoda, protože bylo neustále co na talíř.

Rád bych ještě zmínil, že sice tehdejší hřiště ještě nemělo parametry současných hřišť, co se týká travnatého porostu, ale výše uvedený příběh je znám a zcela určitě pravdivý, protože i ten nejméně schopný greenkeeper jej určitě zná a odnesl si z něj poučení, že na odpaliště je potřeba použít jeden sekací stroj, na gríny jinou sekačku, na fairwaye zase jinou a na semiroughy zase další a tak dále a tak dále. A chcete snad tvrdit, že k údržbě hřiště vám stačí jeden jediný typ sekačky?

Důlek, nástroj spravedlnosti

Jak jsem se již zmínil v předchozí kapitole, nehrálo se tehdy ve Skotsku do jamky, ale hráč musel trefit zatlučený kolík. Ještě před tím, než muži zatloukli první kolík do prostoru, kde byl konec hry, velice často se přeli, kdo dosáhl cíle jako první. Ano, první, protože velice často docházelo k tomu, že měli shodný počet ran. Cíl jejich metání měl poměrně velkou rozlohu, protože jak si jistě pamatujete nejdříve se metaly kameny z pastviny k domu či spíše ke stáji. Později, z bezpečnostních důvodů, se nehrálo až k obydlím stavením, ale dráhy byly zkráceny. I když mluvíme o bezpečnosti, nešlo tehdy pochopitelně o ohled k ostatním obyvatelům farmy, ale spíše o bezpečnost pasáků, vždyť kdo by si nechal natlouci od své ženy za to, že metá kameny pro svou zábavu namísto toho, aby svůj čas věnoval zvelebení a posílení rodinné usedlosti. Muži se báli výprasku a tak si raději zvolili jiná místa pro dohrávky svého metání.

To však nestačilo. Jak už jsem naznačil, místo k dohrání metání nebylo přesně specifikováno, protože se třeba řeklo, že jamka Johna končí u starého dubu. Vyvstalo proto mnoho otázek. Jak daleko od starého dubu? U kořenů? Ve stínu starého dubu? Kde?

Nebylo proto divu, že vznikala spousta hádek, kdo už metání ukončil a kdo ještě bude muset udeřit kámen, aby byl dostatečně blízko starého dubu.

Večerní posezení, a nezůstalo pouze u jednoho, v místním hostinci, opět přivedlo muže k přemýšlení a vymýšlení, která věc vyřešit. Jako první rozumný nápad se zdálo umístit na místo, kde hra končila, kámen, kdy platilo, že ten kdo se první kamenem dotkne posledního kamene, hru ukončil.

Jak bylo vymyšleno, tak se i stalo.

A právě zde historikové udělali chybu, když se domnívali, že golf byl odvozen od petanque. Není to pravda, protože o petanque, tehdy 18 pastýřů - golfistů nemělo ani potuchy. Řešili problém po svém, bez zahraničního vlivu. Notabene bez zámořského vlivu, kdy se někteří historikové snaží napasovat golf na indiánskou hru, o které nevím ani jak se jmenovala a kdy Indiáni údajně u ní vydávali bojový pokřik golf. Pochybuji o tom, protože vše co uvádím v této publikaci mám vhodně podloženo. Takže konec spekulací. Osmnáct Skotů nic nevědělo o petanqu, o Indiánech, Egyptánech a Holanďanech a mnoha dalších.

Prostě a jednoduše si usadili na konec svých metacích drah kameny o podobné velikosti a hráli. Jak dlouho hráli ke kamenům se dnes už neví, ale dlouho to nebylo.

Kameny, ke kterým bylo potřeba dohrát, nebyly dobře vidět, z dálky a přízně, že ani zblízka. Kameny navíc obrůstaly trávou i mechem a svou váhou se na rašelinovém vřesovišti pomalu propadaly.

Jednoduše řečeno, kameny se jako cílová meta neosvědčily, i když je nutné jim přiznat určité zlepšení a zkvalitnění dohrávky. Už se mně to nechce ani psát, ale je to tak. Telefony nebyly a internet také ne a ke komunikaci sloužil jenom slovní projev, písemný se teprve rozvíjel, narážel totiž na problém negramotnosti. To nic. Večer v hospodě byl čas vše řádně projednat a vymyslet novou alternativu k označení dometání kamenů. A protože si muži stěžovali, že kameny nebyly dobře vidět, a tak nebylo možné metat k cíli bezpečně a na jistotu, ale spíše se cíl hry odhadoval, kohosi z přítomných napadlo, zapíchnout do místa dohrávky hůl. Dobrou hůl však muži potřebovali ke hře, a tak bylo domluveno, že na místo dohrávky zabodnou klacek o výšce dospělého muže. Jak se domluvili, tak i udělali.

Toto řešení přineslo řadu výhod. Klacky byly vidět z dálky, označovaly dohrávku přesně a nebyl problém je přemísťovat. Následující týdny hra probíhala v klidu a ve shodě, i když je potřeba říci, že mezitím muži přece jen odnesli na dráhy několik kamenů, to proto, že potřebovali označit začátek dráhy. Pořádek musí být a podmínky ke hře museli mít všichni stejné. Pro malé i velké to bylo stejně daleko.

Jak už to však bývá, člověk je tvor věčně nespokojený a hádavý. Jednoho večera se muži mezi sebou škorpili. Důvodem bylo dohrání jedné jamky, kdy se přeli, hádali a moc nechybělo i k pár ručním argumentům. Vysvětlím.

Jednoho dne, když muži hráli svůj golf, odpálil William svůj kámen z dálky bezmála 80 yardů a meta (kůl) se zavlnila a vydala praskavý zvuk. Z té dálky nebylo možné potvrdit, že odmetený kámen zasáhl svůj cíl, ale pocit říkal, že tomu tak bylo. Když však přišli muži na dohrávací místo, metený kámen ležel hezkých pár stop od kůlu. Protože William měl před tím nějaké těžkosti na dráze, zasažení kůlu by mu přineslo shodu s jeho sokem, který si přihrál na 6 stop od kůlu a měl ránu k dobru. Williamův sok klepl svou holí a kůl zasáhl, William již klepat do kamene nechtěl, ale ostatní jej přesvědčili že musí, protože nebylo prokázáno, že kámen kůl zasáhl, a tak William pod nátlakem o ránu prohrál.

William seděl v hospodě nespokojen, mračil se na celé okolí a přemýšlel. O tom, jestli zasáhl kůl či nikoliv, mohly podat svědectví jen ovce a ty jak víme se s lidmi nebaví a jen si tak bečí. Bylo potřeba najít nové řešení, spravedlivé. Ostatní muži se také necítili zrovna nejlépe. Nechtěli Williamovi křivdit, ale také mu nechtěli poskytnout výhodu. Byla to patová situace. Pomalu, ale jistě se schylovalo k další bouři. To však byla přesně ta situace, kdy přišel kdosi s novým nápadem, který vše vyřešil.

Stalo se tak i nyní. Muži věděli, že musí najít řešení, které jim poskytne klid a konec dohadů. Kůl zapíchnutý v zemi nestačil. Kameny od něj odskakovaly a tak nebylo možné do doby, kdy muži stáli na dohrávací ploše říci, zda už někdo dráhu dohrál či nikoli. Trvalo to nedlouho, kdy někdo řekl, že kámen se bude hrát do jamky, kterou každý pasák vyhloubí na své dohrávací ploše. Ten, kdo kámen zasune do jamky, vyhrává. Nápad to nebyl špatný, ale měl problém. Jak si ověřili, jedinou cestou, kterou chtěli hrát, jim určoval kůl a teď by jej měla nahradit jamka, která sice zamezí odskakování metaných kamenů, ale hráči přijdou o orientační bod na dráze, kam mají dohrát. Nevíme už, kdo z osmnácti mužů navrhl, aby jamku a kůl zkombinovaly. Myšlenka to na tehdejší dobu byla odvážná,